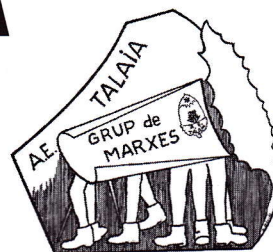

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA **TALAIA**

RELAT DE LA XXIII CAMINADA POPULAR de Vilanova i la Geltrú

Corral del Miró

30 de gener de 2011

Seu de la Talaia – carrer de les Premses – torrent de la Pastera – torre de la Immortalitat
carrer de la masia d'en Cabanyes – camí de la masia Parellada – camí Ral – camí perdut del mas d'en Perris
corral del Miró – mas Torrat – fondo de les Mesquites – corral d'en Brunet – mas Roig
Peu de la Talaia – Portal d'en Roc – camí del corral d'en Roc – Pas del Bou – bassa de Creixell
camí dels Escalons – Cap de Creu – Seu de la Talaia

En conveni amb:

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

L'anella verda

Consell Català
de l'Esport

Generalitat
de Catalunya

Edició patrocinada per:

Caixa Penedès

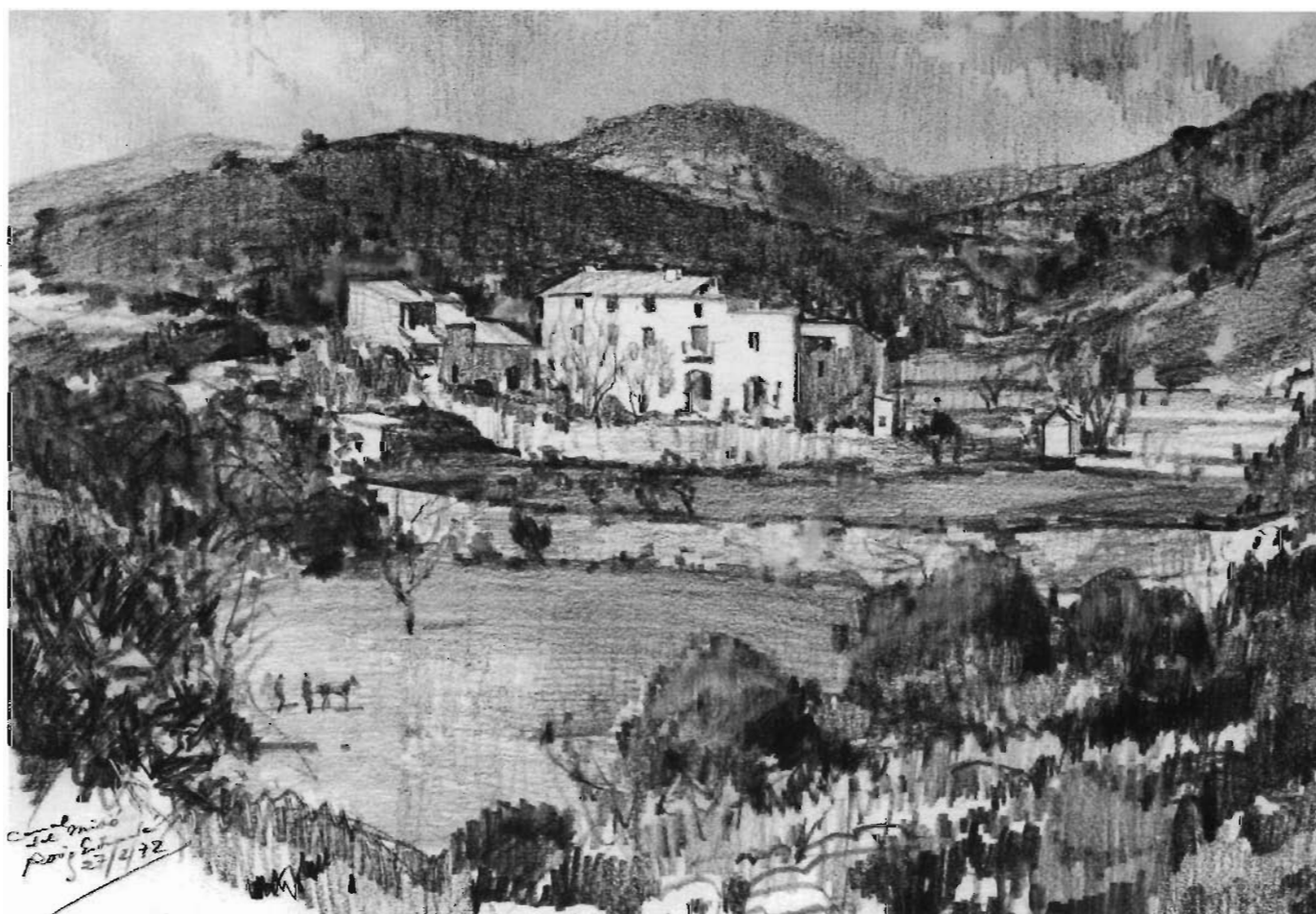
AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

XXIII CAMINADA POPULAR

Corral del Miró

30 de gener de 2011

Seu de la Talaia – carrer de les Premses – torrent de la Pastera – torre de la Immortalitat
carrer de la masia d'en Cabanyes – camí de la masia Parellada – camí Ral – camí perdut del mas d'en Perris
corral del Miró – mas Torrat – fondo de les Mesquites – corral d'en Brunet – mas Roig
Peu de la Talaia – Portal d'en Roc – camí del corral d'en Roc – Pas del Bou – bassa de Creixell
camí dels Escalons – Cap de Creu – Seu de la Talaia

Corral del Miró. Dibuix fet per Pau Roig Estradé (1972)

Salutació del president

Benvolguts i benvolgudes caminaires,

Cada any la consecució de la Caminada Popular ens satisfà especialment. A l'abast de tothom, convoca alhora una multitud de persones que hi vénen per caminar, per descobrir l'entorn immediat de la ciutat i per fer-hi coneixences.

Els caminaires individuals, les colles d'amics, les famílies senceres que hi participen es transformen amb el transcurs dels quilòmetres en un tot homogeni que traspua curiositat, que observa els detalls del paisatge, que enceta converses, que dóna lloc a l'optimisme. Al final, un fil finíssim agermana tothom sense tenir en compte edats ni condicions.

Això és el que volem, el que proposa i aconsegueix any rere any la Caminada Popular: un exercici complet que ajuda a enfilar l'any que tot just hem encetat amb la il·lusió de l'excursionista que té tots els camins davant seu, a punt d'enfilar.

La gran participació a les Caminades d'aquests darrers anys demostra que l'anar a caminar s'entén com un benefici i, segons com, com una necessitat. Ni que sigui de tant en tant, necessitem reconciliar-nos amb la natura, retornar a les nostres arrels comunes: els camps, les masies, els boscos, la pedra seca, els fondos calcaris del Garraf...

El circuit i el relat complementari que podeu llegir en les pàgines properes, fets amb la mateixa cura de sempre pels amics del Grup de Marxes i Caminades de l'AE Talaia, recupera la memòria dels espais que recorre i també dels seus noms. Els topònims oblidats hi tenen una nova oportunitat, es transformen de passat a present, tornen a ressonar pels nostres camins ni que sigui per un dia, però queden fixats en la nostra memòria, perquè formen part del nostre patrimoni.

Esperem que gaudiu a fons d'aquesta XXIII edició de la Caminada Popular de Vilanova i la Geltrú.

Joan Raventós Hill

President de l'Agrupació Excursionista Talaia

QUADRE DE DADES TÈCNIQUES

HORARI PREVIST	INDRET	INCIDÈNCIA	DIST. ARROSSEGADA
8.30 h	Local AE Talaia	Sortida	0.000 m
8.37 h	Pas zebra ronda Ibèrica	Pas vigilat	520 m
9.00 h	Masia d'en Cabanyes	Agrupament 5'	2.050 m
9.30 h	Camí del Padruell	Agrupament 5'	3.630 m
10.35 h	Corral del Miró	Esmorzar 30'	5.350 m
11.15 h	Fondo de les Mesquites	Cap	6.130 m
11.40 h	Les Mesquites	Agrupament 5'	7.420 m
12.05 h	Pista del Baró	Cap	8.320 m
12.20 h	Darrere del mas Roig	Agrupament 5'	9.300 m
12.35 h	Peu de la Talaia	Agrupament 5'	9.525 m
12.55 h	Pont damunt l'autopista	Cap	10.400 m
13.20 h	Bassa de Creixell	Agrupament 10'	12.430 m
13.40 h	Ronda Ibèrica	Pas zebra vigilat	14.000 m
13.50 h	Local AE Talaia	Arribada	14.500 m

XXIII CAMINADA POPULAR

Seu de la Talaia – torrent de la Pastera – torre de la Immortalitat
 carrer de la masia d'en Cabanyes – camí de la masia Parellada – camí Ral
 corral del Miró – fondo de les Mesquites – les Mesquites – mas Roig
 Peu de la Talaia – Portal d'en Roc – Pas del Bou – bassa de Creixell
 camí dels Escalons – Seu de la Talaia

Fotografies de Jesús Santacana

Esmorzar en el corral del Miró

Una masia inèdita en les caminades

Enguany no repetirem la cançoneta de les limitacions que tenim degudes a la variant i a l'autopista, com tampoc als pocs camins disponibles per sortir de la ciutat, ja que tot plegat són condicionants de domini públic i el vilanoví o geltrunenc que vol fer una excursió a peu ho ha d'assumir. Així que avui repetirem alguns itineraris o trams d'edicions anteriors sense rancúnia, vist que no tenim més remei que acceptar-ho.

Ara, que portàvem dos anys amb destinacions fora del nostre municipi –el 2009 vam anar a esmorzar a **Sant Pau de Gallifa de Cubelles**, mentre que el 2010 vam fer-ho en el **camp de Tir del Montgròs**, del veí terme de Sant Pere de Ribes–, en la present jornada caminadora no marxarem del nostre terme municipal. Però enguany tenim una novetat. Visitarem una masia on les caminades no hi han passat mai: el **corral del Miró**, en el qual -i amb el permís del propietari- farem estada per esmorzar. A partir de la part frontal de la casa, si fa bon dia ben assolellada, podem encabir-hi

tota la munió de participants a la cursa. Això sí, demanem a tothom que sigui curós amb l'indret, que no es facin bestieses i que deixin el lloc tal com l'han trobat. **En poques paraules: sobretot civisme.**

Pel que fa al balanç de participació de l'any passat al camp de Tir, hem de comunicar que hi comptàrem quatre-centes i escaig d'inscripcions, més o menys les mateixes de l'any anterior amb destinació a Gallifa. Desitgem que el dia d'avui sigui solellós i convidi els ciutadans a engrescar-se a caminar. Seria remarcable superar el nombre màxim aconseguit en alguna de les anteriors convocatòries, però vaja, si som la quantitat de l'any passat ja estarem satisfets.

Heus aquí una breu exposició de la caminada a realitzar. Més avall en farem una més curosa descripció.

Per arribar-nos al **corral del Miró** hem de sortir de la ciutat pel costat de la **torre de la Immortalitat**. **Compte amb els cotxes!** Se segueix pel **camí de la masia d'en Cabanyes**. Allí agafarem el **camí Ral** cap a ponent per girar a la dreta pel **camí perdut del mas d'en Perris** i pel cantó de llevant de les **vinyes del Padruell** fins a connectar amb el **camí nou del mas de l'Artís**. Tot just es travessa el pas inferior de l'autopista, es gira a mà esquerra per baixar pel **torrent de la Pastera o camí vell del mas de l'Artís**. Un xic més avall del túnel es gira a mà dreta i es circula entre l'autopista i la urbanització del **mas Tapet**, fins a aconseguir el **camí del mas Torrat**. Entrarem en terres del **corral del Miró** pel camí antic i s'esmorzarà al llarg del **camí fitat** de sortida de la masia.

Després del descans, el camí fitat ens tornarà al **camí del mas Torrat**, masia que restarà damunt nostre, a mà dreta. Més a ponent pujarem pel **camí del fondo de les Mesquites** per tal d'apropar-nos a la **masia de les Mesquites**, per baixar tot seguit pel camí cimentat que procedeix del **mas d'en Coloma**. Retornats al **camí de cal Baró**, caldrà recular una mica vers el **camí del mas Roig** per entrar en aquesta finca per mitjà del camí de les oliveres. Es donarà la volta pel darrere de la masia i ens adreçarem al **Peu de la Talaia**. Des d'aquesta cruïlla de camins es baixarà per la **Carrerada de la Talaia** fins al **Portal d'en Roc**, on s'agafarà el caminet que porta al pont damunt l'autopista en el **corral d'en Roc**. Creuat el pont es baixarà vers el **Pas del Bou**. Després seguirem cap a la **bassa de Creixell** i, finalment, pel **camí dels Escalons** fins a la ronda Ibèrica. **Compte amb els cotxes!** Es passarà per **Cap de Creu** i a la poca estona es donarà per acabada la caminada en el carrer del Comerç.

Presentació

Aquesta caminada serà d'uns **14 quilòmetres i mig**, una mica llargs per a segons qui, però gairebé tots planers; sols hi ha una pujadeta vora les Mesquites. S'ha preparat una sortida per a tothom i per a totes les edats, veritablement popular. Aquesta XXIII Caminada es pot fer en **poc més de cinc hores**, inclosos l'esmor-

El Maset Sant Jordi. Can Mas

Masia d'en Cabanyes

que fou la indústria **Pirelli Cavigel**, fa uns anys de l'americana Prysmian Cables y Systems. Pel que fa a la banda esquerra, hi tenim la urbanització **Entre Torrents**, la qual és travessada de nord a sud pel torrent de la masia d'en Cabanyes, més amunt conegut per **torrent de les Oliveres**. Una vegada s'ha passat per sota la variant, seguirem pel **camí de la masia Parellada**, que és el pretèrit nom de l'actual **masia d'en Cabanyes**. Quan tinguem aquesta masia a mà esquerra i el **mas Sardet** a la dreta, ens esperarem cinc minuts per reagrupar-nos. Respecteu aquest temps de parada.

Quan estiguem tots reunits, agafarem el **camí Ral** vers ponent, és a dir, en direcció cap a Cubelles. Uns dos-cents metres més enllà, es gira a la dreta pel camí perdut del **mas d'en Perris**. Aquest malaguanyat camí descriu un quatre i més amunt es troba protegit per un llarg marge de formigó que delimita una gran finca centrada en una magnífica i relativament recent casa, amb accés per una gran portalada que dóna entrada a enormes

Mas Sardet

zar i les parades d'agrupament. Així, si sortim del carrer del Comerç a les 8.30 hores, tenim previst tornar a les 13.50 hores. Desitgem a tota la concurrència una **bona passejada!**

Descripció de la caminada

Més amunt hem començat donant una breu ullada a l'itinerari. A partir d'aquí farem una descripció més acurada del traçat. Des de la sortida fins a la **masia d'en Cabanyes** és el mateix recorregut de la Caminada de l'any passat. Com ja és habitual, l'inici s'efectua davant la nostra entitat del **carrer del Comerç**. Ens adrecem cap a la **plaça de Pau Casals** i el **carrer de les Premses** fins al **torrent de la Pastera**, que remuntarem pel costat de la **muralla dels Josepets** i de la **torre de la Immortalitat**. Creuada la **ronda Ibèrica** pel pas zebra -**compte amb els cotxes!**- enfilarem el llarg i ample **carrer de la masia d'en Cabanyes**. A mà dreta deixarem les **sinies Soler, Martí i Baio**. Més amunt, les instal·lacions de la

quantitats de fems i altres excrements d'animals, en un paratge que antigament era conegut per **la Sorna** i el **corral de la Sípia**, ambdós afrontant amb la riba esquerra del **torrent de la Pastera**. Sobrepasat el rec del pantà, el marge que resta és l'original de pedra seca i d'un gruix de més d'un metre i mig, a semblança d'un llarg i gruixut **claper**. Quan s'acaba el marge, el camí esdevé mig perdut, mentre que a la dreta veiem **el Padruell** i a l'esquerra el **fondo del Noguer**. En aquest espai s'enceta la nostra vegetació garrafenca que anirem trobant al llarg de la caminada, ço és, la mata o llentiscle, el coscò o garric i el bargalló o margalló, però també descobrirem bosc de pi jove i altres espècies vegetals pròpies de la comarca. Més amunt, el sòl és pedregós i fressat per les rodes dels carros que hi transitaven, una obligada pràctica ben lluny de la realitat actual. El que queda de camí passa pel costat de les vinyes del fondal i aconsegueix la pista que procedeix del **Padruell**, masia que resta amagada en la bandada de llevant. En aquesta àmplia pista es faran cinc minuts més d'agrupament.

Preguem que no aneu de pressa en reprendre la caminada, perquè la comitiva va molt estirada. En aquest tram es circula paral·lelament a l'autopista i, abans de passar-hi per sota, la pista s'ajunta amb el **camí nou del mas de l'Artís**. El túnel és curull de grafit de tota mena. Un xic més amunt de l'autopista es deixa el camí del mas de l'Artís per girar a l'esquerra i davallar a la llera del **torrent de la Pastera**, el qual transcorre per un altre túnel de dimensions més reduïdes, en aquesta ocasió en direcció a la ciutat pel **camí vell del mas de l'Artís**. Uns cent cinquanta metres torrent avall, es deixa l'antic camí per un altre que va en direcció a ponent, en aquest

cas pel costat de la **granja Roig**. Aquest camí es traça entre l'autopista i la **urbanització del mas Tapet**, que ens queda a mà esquerra. El camí continua cap a ponent fins a trobar el que puja de la vila cap al mas Torrat, que seguirem en direcció nord, per tornar a passar per sota l'autopista una tercera vegada, també per un gran túnel completament ple de grafit. Un pèl més amunt de la foradada ens desviem a la dreta per l'antic camí que portava al **corral del Miró**, masia on s'esmorzarà instal·lant-nos al llarg del **camí fitat** de sortida de la masia.

Reprenent la caminada després dels trenta minuts de descans, el camí fitat del corral del Miró desemboca en el **camí del mas Torrat**, que s'agafa a la dreta, en direcció nord i, passat el **mas Torrat**, també a mà dreta, cal girar pel **camí del fondo de les Mesquites**, que és un camí carreter una bona estona planer i prou ombriu. A la nostra dreta, al bell mig de la llera de la fondalada, s'hi van construir unes cases-xalet i els seus corresponents jardins. Més amunt d'aquestes cases el camí s'estreny i passa a ser un corriol que transcorre entre el vessant de la muntanya i el fondal, en aquest lloc tot conreat. Llavors el camí esdevé altre cop carreter i s'enfila fent ziga-zaga per apropar-se a la **masia de les Mesquites**, que està situada damunt mateix de nosaltres; passem per sota el **safareig i el pou**. Aquest camí que s'ha pujat era, sens dubte, el que feia servir el masover per poder baixar als camps de conreu de la fondalada.

Atenció! Prop de la masia farem cinc minuts d'agrupament. Un pic tots junts, descendirem per la pista cimentada que passa pel davant les runes del **corral d'en Brunet** i poc després per una desviació de l'antic **camí de la serra del Gat**. L'ampla pista ens retorna al camí principal que havíem deixat per decantar-nos a les Mesquites. Aquest camí principal porta el nom de **camí de cal Baró**, del qual només fem un bocí, ja que hem de dirigir-nos pel **camí del mas Roig**. L'entrada a aquesta masia -no cal dir que amb el permís del seu propietari- és un llarg passeig particular protegit ambdós costats per marges de pedra seca que suporten sengles feixes plantades d'oliveres. El camí fineix a la masia, però nosaltres seguim el dret, deixant la casa a mà esquerra, aconseguint la part del darrere on hi havia l'era. En aquest lloc fem cinc minuts més de parada a fi que tots estiguem aplegats per a la següent tirada. Una àmplia i rectilínia pista enllaça actualment el **mas Roig** amb el **Peu de la Talaia**, vial que van obrir els propietaris per a desplaçar-se millor, car el camí vell es troba en molt mal estat d'abandó.

La **Carrerada de la Talaia** passa pel davant del **Portal d'en Roc**, que resta a mà esquerra. Es tracta de l'entrada a les instal·lacions de golf. Tot seguit ens decantarem a mà esquerra per l'estret sender que condueix al corral d'en Roc i a la vegada al pont damunt l'autopista, on caldrà anar vers migdia per entrar en la **urbanització Corral d'en Roc**, prenent el **camí/carrer de les Palmeres**, que es transita de dalt a baix. En sortir-ne s'han de fer dues girades a l'esquerre per penetrar en un dels carrers de la **urbanització Pas del Bou**. Es tracta del **carrer de les Sajolides**, que més enllà gira a la dreta i desemboca en un allargassat **carrer dels Desmais**, que a la vegada convergeix en el **vell camí del mas Torrat**, l'antic, camí que més aviat sembla un torrent. Aquest l'haurem de seguir en direcció a casa i no el deixarem fins a la **bassa de Creixell**, en contorns més coneguts per "la Figuera". En aquest tros de camí asfaltat que hi ha entre el Pas del Bou i la bassa de Creixell, tot el costat esquerre està urbanitzat per una sèrie de carrers sense nom -tenen número- que formen la urbanització del **Casalot de Creixell**, on hi ha l'accés a les urbanitzacions del **mas d'en Puig** i del **mas Tapet**. La caminada arriba a la **carretera de la Plana** enfront d'un perillós revolt, davant del qual farem una aturada de 10 minuts, ja que la caminada no

Camí perdut del mas d'en Perris

El Padruell

Túnel sota l'autopista

Mulassa amb atzavara

s'haurà parat més des del Peu de la Talaia i cal entrar a la ciutat com més aplegats millor.

Quan tothom estigui davant de la carretera, continuarem avall pel llarg **camí de la bassa de Creixell**, nom que van adoptar una urbanització de patis/horts que tenen entrada per dos estrets carrers sense sortida. Des de la carretera de la Plana fins a la variant, tota la banda esquerra és la **partida de la Plana**, que té per centre la **masia Xicarró**, en altre temps dita **masia de la Plana**. El popular **camí dels Escalons** passa per sota la variant, a mà dreta deixa la **masia Berruga** i a mà esquerra les instal·lacions de la **masia Giralt**. Més avall, trobem la **masia Sant Josep** a la banda esquerra i el **camí del Piulart** a la dreta. A l'alçada de la partida de la desapareguda **Pallissa**, quan es veuen les **sínies Alsina i Martí**, es gira cap a l'esquerra per aconseguir la **Central Elèctrica** i les terres de **cal Pebrer o sínia Artigas**, aquesta ja en el **carrer de Miquel Guansé**. Atenció a la **ronda Ibèrica!**

Finalment, per la **plaça del Cap de Creu**, el **carrer dels Estudis**, el **carrer del Fossar Vell**, la **plaça de Sant Antoni**, un tram del **carrer de l'Església**, un tros del **carrer de Sant Gervasi** i el **carrer de Sant Pere**, arribarem al **carrer del Comerç** i a la **Seu de la Talaia**.

Característiques dels llocs i masies més interessants del recorregut

Aquest procediment d'informació complementària el vam encetar l'any passat. En aquest apartat explicarem tot el que sabem dels llocs i masies del recorregut. Sens dubte, algunes descripcions seran repetitives d'anys passats, però la majoria d'elles les hem actualitzat, ja que a mesura que passa el temps es van sabent més fets i notícies de cada nom de lloc.

Com en les precedents caminades, hem de parlar del **carrer del Comerç**, pel qual s'entrava en la **Vilanova medieval**, car en la seva cantonada amb el **carrer de Sant Pere** (d'aquest vial era **muralla** tota la seva banda nord)

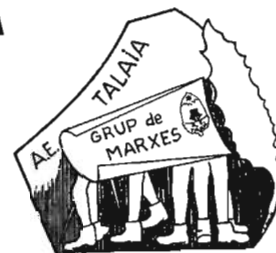
hi havia el **portal de Mar**, que obrien quan hom procedia de la platja i volia penetrar a la Vila.

Tot seguit, al capdavall d'aquest curt, serpentejant i estret carrer, s'entrava en la **plaça de Pau Casals**. És el darrer nom d'aquesta placeta, racó configurat l'any 1374 amb l'obtenció d'un espai per a mercat i per fer-hi la Casa de la Vila. La denominació actual és de l'any 1976, però des dels orígens el lloc fou conegut per plaça Major o, simplement, la plaça i la plaça de la Vila, documentada així a partir del 1570. En aquest espai hi havia botigues, s'hi reunia el sometent o s'hi proclamaven les crides que el nunci llegia per ordre del batlle. L'edifici que allotjà el primer ajuntament quedà lliure el 26 d'abril de 1867, en què el consistori passà a la Casa de la Vila actual. En el centre de la plaça de Pau Casals hi ha un monòlit que va fer posar la Unió Vilanovina a Anselm Clavé i que porta gravades les dates de 1861 i 1970. La primera correspon a l'any de la fundació de la societat coral de Vilanova i la segona al de la inauguració del monument. Cal aclarir que aquesta popular "plaça de Dalt", en el segle XIX es va dir plaça de la Constitució, plaça del Rei o Reial i també plaça d'Isabel II; plaça de Pau Casals ja se'n digué de 1936 a 1939, però d'aquesta darrera data fins a 1950 es va dir plaça del Mercat, i tornà a ser plaça Major del 1950 al 1975, ja que hi havia confusions des de la inauguració del mercat públic l'any 1941. Fa pocs anys, la plaça fou rehabilitada per a vianants.

A continuació ve el **carrer de les Premses**. Aquest carrer és tan antic com el mateix carrer Major del qual

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA **TALAIA**

PLÀNOL DE LA XXIII CAMINADA POPULAR de Vilanova i la Geltrú

30 de gener de 2011

Seu de la Talaia – carrer de les Premses – torrent de la Pastera – torre de la Immortalitat
carrer de la masia d'en Cabanyes – camí de la masia Parellada – camí Ral – camí perdut del mas d'en Perris
corral del Miró – mas Torrat – fondo de les Mesquites – corral d'en Brunet – mas Roig
Peu de la Talaia – Portal d'en Roc – camí del corral d'en Roc – Pas del Bou – bassa de Creixell
camí dels Escalons – Cap de Creu – Seu de la Talaia

En conveni amb:

**Consell Català
de l'Esport**
Generalitat
de Catalunya

Edició patrocinada per:

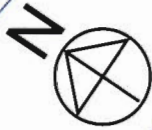

XXIII CAMINADA POPULAR DE
VILANOVA I LA GELTRÚ
30 DE GENER DE 2011

XXIII CAMINADA POPULAR DE

VILANOVA I LA GELTRÚ

30 DE GENER DE 2011

MAS RÔIG

CORRAL D'EN MIRÓ

MUNTANYA
D'EN
ROCAFORT

LLOBATERA

SERRA LLOBATERA

EL PADRUILL

MUNTANYA DEL PADRELL

PAU

CASALS

ST A

condizioni del CdE

LES
CARPÈRES

camí de la Masia Parellada

1 Mas d'en Peris

fondo del Carbo

camp Nou del Mas de l'Artis

de l'Art

1

can

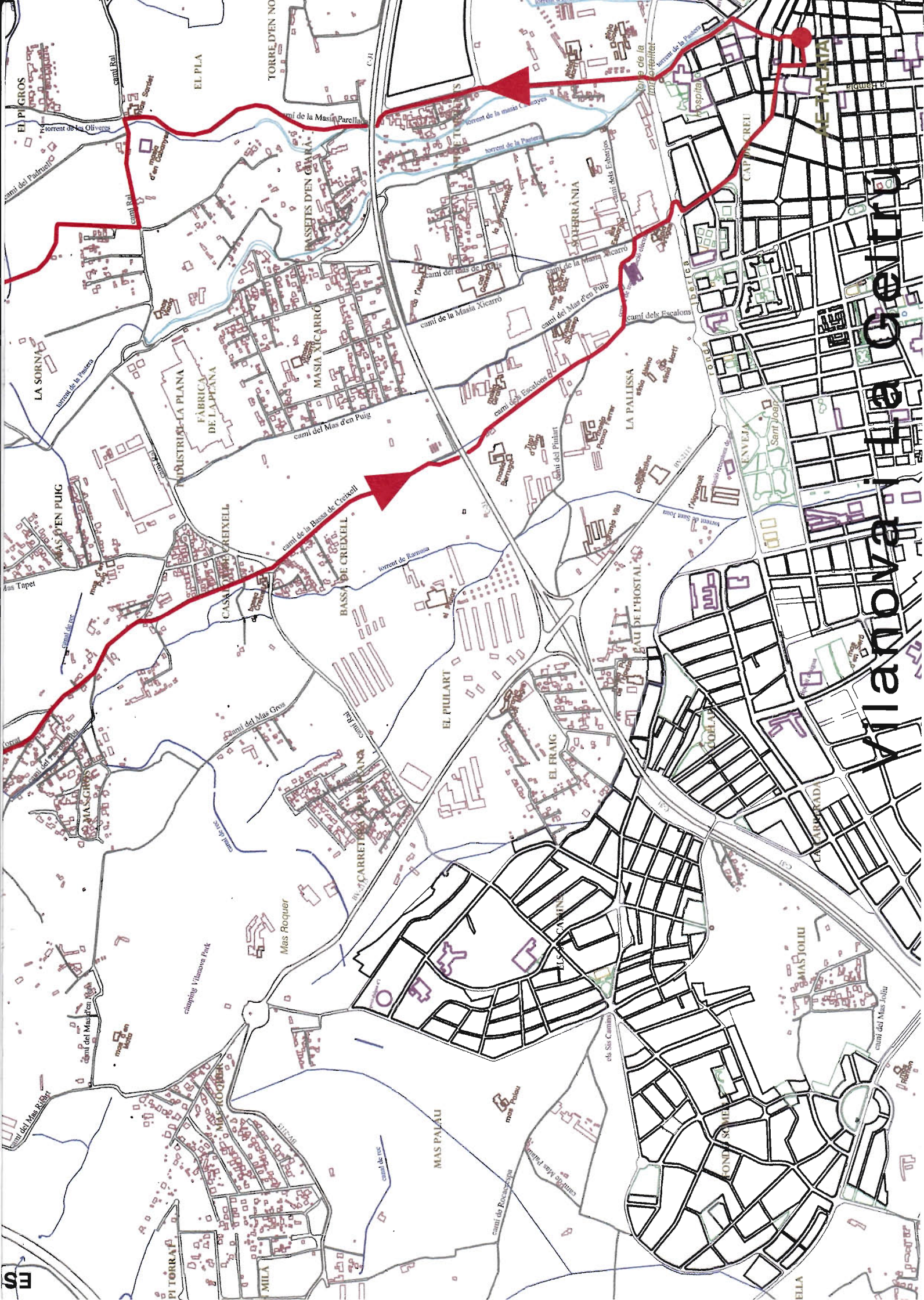
BOL

PAS

1

—

GALA CONVENTIONAL

Vilanova i la Geltrú

23a CAMINADA POPULAR DE VILANOVA 2011

GRUP DE MARXES I CAMINADES INFORMA

No avançar la capçalera de la caminada per a seguretat de tots els participants. Els organitzadors estaran ben identificables tant els que obren camí com els que el tanquen al final del grup.

Haureu de portar l'esmorzar i beguda.

En cas d'algun incident comunicar-lo al personal de seguretat que l'organització ha posat a la vostra disposició.

Els participants que duguin animals de companyia seran els únics responsables dels danys que puguin ocasionar durant la caminada. Tant l'entitat com el grup de Marxes que organitza l'activitat s'eximeixen de qualsevol responsabilitat.

A l'arribada a la Seu Social de l'A.E. TALAIA tindreu un bon refrigeri, que es començarà a servir quan arribi l'equip que obre la caminada.

BON DIA CAMINAIRES

Us comuniquem que el proper dia **20 de març**, la nostra entitat, o sigui, l'**Agrupació Excursionista Talaia** organitza la **53ª Marxa d'Orientació per Descripció** i que aquest any començarà al poble de **Canyelles**.

Aquesta Marxa és per equips de dues persones.

Si voleu passar un matí de diumenge gaudint de la muntanya no us ho penseu més i apunteu-vos a participar en aquesta Marxa.

Segur que en quedareu satisfets.

Per a qualsevol aclariment: de dilluns a divendres (al local social) de 7 a 9 del vespre.

C/del Comerç 4 de Vilanova i la Geltrú Tel. 938931257
e-mail: marxa@aetalaia.cat Web: www.aetalaia.cat

era l'única travessia. En el segle XIV, el recinte emmurallat va ser tapiat per la banda del torrent. La sortida a la plaça de les Casernes no es produí fins a finals del segle XIX, quan enderrocaren les premses. El nom actual fou acordat l'any 1857 i el rebia per les **premses de Sant Antoni**, situades a la part nord del carrer, indret on es recollien les contribucions de fruits per a l'obra de la parròquia. La maquinària de premsar fou aterrada l'any 1899.

Què podem dir del **torrent de la Pastera**? D'entrada cal observar que és ben emblemàtic per raó de la seva llarga història. El torrent ha estat sempre la línia de partió de Vilanova amb La Geltrú i, per extensió, dels antics termes del castell de Cubelles amb el castell de Ribes (el "castrum Episcopale" de l'any 988). En l'actualitat ho és de les parròquies de Sant Antoni i Santa Maria. Aquest límit territorial fou reconegut l'any 999, quan el comte Borrell va vendre a Gombau de Besora el lloc de Cubelles (que ja tenia terme el 977). Aleshores, a les acaballes del segle X, pel cantó de llevant, Cubelles arribava fins al torrent de la "villa episcopale" (La Geltrú), que pujava fins a Mata Bona. Aquell torrent és, evidentment, el torrent de la Pastera, i Matabona una masia desapareguda que, durant el segle XVIII, es deia mas de la Miquela. El nom de la Pastera apareix l'any 1398 en un pergami de La Geltrú. Per cert, d'aquesta barriada fins a mar, el torrent també era conegut per "Cau de la Guineu" (1487) i "torrent de la Geltrú" (1498).

La **muralla dels Josepets** –nom que donem a l'antic **convent dels Carmelites**, que patí l'exclaustració de l'any 1835– acaba en la **torre de la Immortalitat**, defensa cantonera construïda l'any 1837 per reforçar la muralla que ja existia d'abans, concretament de quan es va edificar el convent a partir de 1737.

Travessada la **ronda Ibèrica** continuem pel **carrer de la masia d'en Cabanyes**, vial que substituï l'antic **camí dels Masos** –conegut des de 1455–, que portava a la masia Parellada, al Padruell i a les altres masies que hi havia a la **partida dels Masos**, avui conegudes per mas Sardet, masia d'en Frederic i masia del Notari. A l'altre costat del torrent es veu la **torre del Garrell**, defensa de la darrera guerra carlina, edificada l'any 1874 just a l'entrada del camí dels Capellans, la qual és germana de la del Plats i Olles i de la de Ribes Roges i d'altres ja desaparegudes en diversos indrets de la ciutat.

A la banda dreta del carrer que fem, hi resten la **sínia Martí** i la **sínia de cal Baio**. Més amunt, dintre d'un polígon industrial que es va dissenyar en terres de les **sínies Camps i Villena**, hi tenim l'empresa que la Pirelli va batejar amb el nom de **Cavigel** i alguns magatzems. Ara, la Pirelli és de la companyia americana Prysmian Cables y Systems.

A partir de la variant el camí és estret i deixa a mà esquerra el **maset de Sant Jordi**, propietat del fotògraf Jordi Mas. Més enllà, en el mateix cantó hi ha les instal·lacions de la masia d'en Cabanyes, mentre que a la dreta hi tenim el **mas Sardet**, tancat dintre d'un baluard. Es tracta d'una masia de tipus popular amb torre que domina els camps i garita de defensa en un angle. Casa edificada damunt d'una de més antiga, que en el passat s'havia dit "mas Safons" (segle XVIII) i més remotament "mas dels Masos" d'Antoni Safont (segle XV); després, de "Joan Ferret dels Masos" i, més ençà, de "Miró dels Masos" (segle XVI). Sardet era el renom de Pau Soler i Roig, hisendat vilanoví del carrer dels Caputxins.

En la llera del **torrent de les Oliveres**, que fa de partió de les propietats de la masia d'en Cabanyes amb el mas Sardet, en terreny d'aquesta darrera masia veiem diverses oliveres, dues de les quals són més que centenàries ja que apareixen documentades l'any 1725. Demanem a qui correspongui que les conservi mentre sigui possible.

Fins aquí la mateixa informació que vàrem oferir en la caminada de l'any passat, quan aleshores es va girar a mà dreta pel costat del mas Sardet. Enguany girem a mà esquerra pel costat de la **masia d'en Cabanyes**. S'ha escrit i parlat molt d'aquesta gran mansió, antigament coneguda per **masia d'en Parellada**. La masia d'en Cabanyes és un gran casal senyorial d'estil neoclàssic, edificat l'any 1798, que fou restaurat no fa molts anys. Consta d'un edifici de planta quadrada i de tres pisos, amb una galeria porticada que agafa les façanes laterals i del darrere, rodejat d'un bonic parc, bosc i terres de conreu. Fora de la casa encara queden restes dels corralles de bestiar i el lloc on hi havia el molí d'oli o trull. És una de les millors cases pairals del terme municipal de Vilanova i la Geltrú. L'antiga masia, coneguda des de 1570 i fins a la darrerria del segle XX per mas Parellada (on hi van viure diverses generacions amb aquest cognom), fou substituïda per la casa d'en Cabanyes, que va construir-la al seu costat i que finalment va ser identificada amb el nom dels nous propietaris. Documentada ja l'any 1860

per “masia den Cabanyes”, de llavors ençà ha substituït la vella denominació en gairebé tots els escrits i plànols que s’han editat. Els Cabanyes, procedents d’Argentona i emparentats amb els Fuster del Cantó, de la plaça de les Cols de Vilanova i la Geltrú, van comprar la casa Parellada l’any 1790, quan s’hi accedia pel centenari camí dels Masos. A la casa nova va néixer el poeta Manuel de Cabanyes i Ballester, i el conegut pintor Alexandre de Cabanyes hi va viure molts anys. El fill d’aquest darrer, Joaquim de Cabanyes, en representació de la família, va traspassar la masia a l’Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, amb el compromís de conservar la casa i que s’adeqüés com a centre cultural. Les obres de consolidació s’iniciaren el 1982 i fou inaugurada en l’any 1984. Les instal·lacions acullen tota classe de manifestacions culturals i lúdiques, a part d’ésser un centre turístic natural del Turisme Verd. Des de l’any 1988, els Amics de la Sardana de l’AE Talaia hi organitzen el tradicional Aplec Pasqual. I a partir del 1998 es cedí la masia durant 25 anys al Consell Comarcal del Garraf per posar-hi el Centre d’Interpretació, Informació i Acollida de l’Escenari Romàntic del Garraf.

El **camí Ral o Molinant** el fem en direcció a ponent. El seu segon nom és indicador de quan servia per desplaçar-se per anar a moldre en els molins de Cubelles situats en el riu de Foix. Un camí Ral, Real o Reial era un camí públic que comunicava uns pobles amb altres. Definit com “el camí més seguit comunament”, era patrimoni de la corona, construït a expenses seves i ella en tenia cura de la conservació. Mentre no hi hagueren carreteres, aquest camí Ral en el seu pas pel nostre municipi era conegut per “Camí Reial antic o Camí Vell” de Barcelona a Tarragona (o de Ribes a Cubelles). El seguia en antiguitat el “Camí Real de Tarragona a Barcelona” per la costa, el qual unia Cubelles, Vilanova i La Geltrú amb Sitges.

Segons el costumari català reeditat l’any 1921, “el **camí ral** i el **veïnal** han de tenir, si més no, l’amplada del de bast o del de carro i, aquell que mena bestiar pot fer-lo passar per un **camí ral o veïnal**, o per un de públic que sigui de carro, o per un jaç de riu o de riera. Els camins rals avui, en bona part de molt poc trànsit o colgats per les carreteres, solen passar o bé per les carenes o bé pel fons d’una vall, seguint de més o menys a prop el curs d’un riu o riera”.

El nostre camí Ral es mantenia ben conservat i fitat, com consta en un document de l’any 1619: “**Camí real**

vell qui va de **Ribes** que passa a **Crexell** y va a la **forca de Farax** (Sis Camins) y a la **Creu de Cubelles...** fins a les terres den Joan Garí nan posades dues, fins alt en la forca de Faraix ne han posada una nova en lo matex lloch on estava la fita vella”. Fa poc més d’un segle, el 1893, la Diputació acordà posar una multa a l’Alcalde i “consejales” de l’Ajuntament per la seva “negligencia en cuidar de la conservación del **camino vecinal de Cubellas á S. Pedro de Ribas**”. Eren altres temps.

El **camí perdut del mas d’en Perris** és un camí que va perdre’s una mica més des que va desaparèixer aquesta masia (1987), oficialment dita **mas d’en Pers**, ja que “Perris” fou sempre el renom hipocorístic, mot que no és exclusiu de la nostra contrada, ja que també es troba a Ribes. Feia dècades que els propietaris i els masovers havien fet un **nou camí** des de la cruïlla del torrent de la Pastera amb el camí Ral, segurament de quan varen

Corral d'en Miró

aixecar la casa senyorial al costat de la vella masoveria, això vers l’any 1885, deixant el vell camí només per adreçar-se als camps de conreu de l’immediat **fondo del Noguer o del Carbó** –en altre temps anomenat **coma d’en Ardit**–, que en realitat hauria de dir-se “del Nogués”, cognom de dues generacions de masovers d’en Pers, des del 1862 al 1886, pagesos que conreaven les terres del fondal, avui propietat del Padruell.

Més amunt hem dit que el camí perdut del mas d’en Perris restava delimitat per un gruixut marge de pedra

seca a semblança d'un llarg i gruixut **claper**. De fet, si el marge és tan gruixut és perquè s'utilitzava com a claper, o sigui, la tasca d'agrupar aquelles pedres procedents de desermar (és a dir, rompre un tros de terra erma per conrear-la, tallant els arbres que calguin) o tan sols eixermar (neteja de matolls, de mates i arbusts) la terra per convertir-la en conreable, i que s'esdevenien sobrants en les construccions.

El per nosaltres inèdit **corral del Miró** és una antiga masia encarada a migdia, de planta i pis, amb teulada d'un vessant sobre la façana. S'observa un forat esbiaixat que des del pis feia d'espitllera per guaitar la gent que trucava a la porta. Unes escales picades a la roca, situades al costat de la casa, denoten certa antiguitat. Conserva cellers i cups, car era una masia vinatera. Una pedra de premsa dóna fe d'aquesta vella activitat. A l'interior, disposa de dues premses de ferro que devien substituir la de fusta. Els corrals són a la part del darrere. El corral d'en Miró és una de les tantes masies que antigament tenien corrals de bestiar xic transhumant, és a dir, de cabres i ovelles aquí estabulades durant l'hivern, que marxaven a pasturar a l'alta muntanya quan venia l'estiu i que tornaven a la tardor. D'aquí la dita: "Per Nadal, cada ovella al seu corral". La masia s'assenta sobre una llengua rocosa o rocallís i està emmarcada d'un conformat paisatge d'atzavares i figueres de moro. El traçat de l'autopista deixà l'indret mig amagat per les muntanyes que hi ha entre el mas Torrat i el desaparegut mas d'en Perris, quan abans des de la masia es veia l'horitzó marí. Al segle XVIII la masia ja era coneguda per corral del Miró (1725), propietat de la viuda Caterina Miró i, més tard, propietat del seu fill Francesc Miró i Gassó. En el segle XIX era de Manuel Pers i Fontanals, advocat de Barcelona, el qual a la vegada era propietari del mas d'en Pers. Aleshores, el corral del Miró passà a dir-se temporalment "**corral de Pers**" (1841). Tot i així, des de l'any 1860 i fins avui, oficialment conservà l'antiga denominació. La masia dóna nom al fondo del costat de llevant que baixa de les proximitats del punt del Mitjotes per confluïr en el torrent de Ramusa en el mas Caputxí. Avui és propietat de Joan Robert Albà, fill d'un canyellenc i d'una Albà de la família masovera del mas d'en Coloma.

Tot i que el **mas Torrat** ens queda un xic apartat del nostre camí, en direm quatre paraules descriptives. És una vella casa de pagès emplaçada en el camí de les Mesquites, més amunt de l'autopista, dintre la part llevantina de l'antiga demarcació de Rocacrespa. Les darreres dades obtingudes ens inclinen a identificar-lo amb el pretèrit **mas d'en Rocafort** (1554) i després amb el de **corral o mas d'en Totasaus** (1666). En data incerta i amb nom inconegut, el mas fou adquirit pel notari Joan Garrich i Torrents (1763-1837) i del 1818 fins a l'any 1846 es va dir "**masia de Garrich**", essent també propietat del fill, Manuel Garrich, advocat que morí en 1847. Des de l'any 1824 la casa es documenta com "mas Torrat", denominació que sembla provenir del masover ribetà Roig, àlies Mastorrat. La masia va ésser comprada per un altre notable notari vilanoví, Jaume Marià Ramona Mayner (1821-1890), propietari de la "casa de les columnes trencades" de la plaça dels Cotxes, mansió que féu construir l'any 1860. Després de diversos hisendats, actualment és de la família Albà, que hi té una granja de guatlles i perdius.

La masia de **les Mesquites** resta damunt el camí que puja del fondal del mateix nom. En aquest fondo hi havia els conreus de la propietat i el camí servia per arribar al tros. El nom de les Mesquites és plural, ço que indica que hi ha dues cases "de campo llamadas Las Mesquitas", la **Mesquita del Coloma** i la **Mesquita del Vidal**, denominació plural que només conserva la darrera. El mas d'en Coloma queda uns metres més amunt i era

Mas Torrat

Les Mesquites

propietat d'en Ballester "Coloma", que vivia en l'edifici que actualment és la seu de l'Agrupació Excursionista Talaia, també coneguda per "casa Coloma". L'any 1869, l'advocat Josep Corrons adquirí la masia a Frederic Vidal, dita després "**Masia Corrons, denominada Masquitas**" i també "**Masia Masquita Corrons**". La vídua Concepció Fontanals va vendre la propietat, que s'identificava amb una masia més antiga: "**Las Mesquitas o Mas de la Miquela**" (1892-1893), casa documentada així en el segle XVII i que originàriament era un indret conegut per **Matabona** (any 999).

Hem d'escriure quatre mots del **corral d'en Brunet**, ruïnes que hem deixat a mà esquerra quan baixàvem de les Mesquites. Estudiant les quatre pedres que queden, sembla que la casa tenia baluard, portal de mig punt, cup de raig i dues escales per pujar al pis. Aquest corral es documenta l'any 1818, aleshores propietat d'Anton Brunet. Però els Brunet ja disposaren de terres en el lloc l'any 1611, quan Jaume Brunet es casà amb Eulàlia Marquès, la qual aportà per dot una terra en el **mas de la Miquela**. Per aquest fet podríem deduir que el

corral d'en Brunet abans era el mas de la Miquela, però per ara no tenim prou dades per afirmar-ho. Com hem dit més amunt, el mas de la Miquela (datada des de l'any 1622 i més antigament **mas d'en Plana** des del 1586, ja que un Plana es casà amb Elisabet Miquela) més aviat corresponia a **les Mesquites**.

Mas Roig

El **mas Roig** és una pagesia vilanovina de l'antiga demarcació de Rocacrespa situada al peu de la Talaia, més amunt del mas Ricart. La casa ha sofert diverses transformacions i restauracions, d'acord amb les preferències de cadascun dels propietaris que ha tingut al llarg del temps, que han estat molts i acabats. Malgrat que es tenen notícies d'un Guillem Roig l'any 1477, la casa no es documenta fins a l'any 1552 com "den Roig de Rocacrespa", de patronímic Pere i establert de nou per la senyora de la quadra (1554). Sabem que en les terres del mas Roig hi treballava Salvador Carbonell (1556) i Pau Guardiola (1596). Per a tot el segle XVII la masia seguí habitada pels Roig, però l'any 1725 era propietat de Damià

Ballester i les seves terres conreades per diversos parcers. Tot i que des d'aleshores ha canviat sovint d'amo i per ella hi han passat molts masovers, és una de les poques masies que ha conservat el nom original, almenys des del segle XVI. Dintre la partida s'hi troba el bosc del mas Roig i la plana del mas Roig, aquesta documentada l'any 1554, actualment és de la família Albà.

Portal del Roc

El significatiu **Peu de la Talaia** l'han transformat fa pocs anys. Hi arribava l'ampla **Carrerada** que venia de la platja de Vilanova i en aquest indret continuava per un vell camí ramader fins a dalt el cim. Llegim l'any 1605: "la **carrerata de Enveja qua itur a la Talaya**". I l'any 1636: "el **camí que va a la Talaya**". Aquest magnífic i antiquíssim camí pecuari va finir quan decidiren pujar a **la Talaia** per una pista costeruda i cimentada que es pot veure de tota la plana vilanovina. A partir d'ara, l'emblemàtica Talaia (documentada des de l'any 1358) ja no serà la que era, car ha deixat d'ésser el símbol de les muntanyes de l'entorn.

Si marxem del **Peu de la Talaia** per la **Carrerada**, passem pel davant del **Portal d'en Roc**, que dona entrada a un camp de golf del tipus "Pitch and Putt" (1999). Les instal·lacions estan situades en terres que pertanyien a la masia coneguda per **corral d'en Roc** (des de l'any 1705), mas que a la vegada va donar nom a una urba-

nització per legalitzar que consta de quatre carrers (del Quinze d'Agost, del Onze de Setembre, dels Natzarens i de la Revetlla), amb 190 cases, moltes d'elles ocupades permanentment.

De fa unes dècades el **Pas del Bou** és una urbanització per legalitzar. Gairebé tots els seus vint carrers/camins duen noms de flors i arbres. Heu-los a continuació: camí de les Alfàbregues, camí de les Araucàries, camí de les Bellesombres (per Bellaombres), camí dels Desmais, camí de les Camèlies, camí dels Clavells, camí de les Esparregueres, camí dels Geranis, camí dels Gesamins, camí de les Hortènsies, camí dels Lliris, camí de Mas Torrat, camí dels Nenúfars, camí de les Palmeres, camí del Pas del Bou, camí de les Petúnies, camí de les Sajolides, camí de les Savines, camí de les Sequoies i camí dels Tamarius. Com podeu comprovar, un veritable jardí botànic en els noms dels carrers. Pel que fa al nom de "Pas del Bou" podem dir que es troba en escriptures de l'any 1725, però podria ésser anterior. Hi ha qui opina que el mot bou és una transformació catalana del *bu-waib* àrab, que vol dir 'petit pas de muntanya', i tenint en compte que el camí es dirigia cap a la Talaia, no seria gens estranya aquesta interpretació. Si a l'arabista que exposa el dictamen li comunicuessin la presència de les Mesquites, no tindria cap dubte de la seva deducció.

A mà dreta del camí del Pas del Bou hi deixem la urbanització del **Mas Gros**, amb quatre carrers o camins costeruts: camí de les Dàlies, camí de la Ferradura, camí de les Gardènies i el camí de les Violes. En parlarem en una altra ocasió.

En els terrenys del **mas d'en Puig** també s'hi va formar una urbanització per legalitzar. Bé, ja hem dit que en realitat són dues de juntes: la del mas d'en Puig i la del **Casalot de Creixell**, ambdues a mà esquerra del nostre camí de tornada a la ciutat. La darrera agafà el nom de l'antic lloc de **Creixell**, que pertanyia de temps immemorial a la quadra del Piulart, i aquesta, a la vegada, concernia a la 'quadra de Sant Pere de Cubelles', situada en la desembocadura del riu de Foix. Com sia que no fa molts dies encara vam sentir a dir que Creixell es situava on després sorgí l'església de Sant Antoni de Vilanova (?), ampliarem dades del que vam escriure en la caminada de l'any 1998. Abreujant al màxim, avui la primera notícia del topònim es troba el 1257 (anys abans de la Carta de Població de Vilanova de l'any 1274!), en l'establiment d'un pagès en una terra situada en "lo lloch nomenat **Creixell**, en la Quadra del Piulart", del terme de Cubelles, la qual afrontava per ponent amb "els hereus del **mas d'en Monet de Creixell**".

Més tard, ja teníem coneixença del **Creixell** en una visita pastoral del bisbe de Barcelona de l'any 1303, on s'esmenten uns parroquians de Cubelles que es deien Guillem, Pere i Vendrell de **Creixell**. Després, el pare Garí ens parlava dels masos i caserius de **Creixell**, etc. (1305) i, en la creació de la parròquia de Sant Antoni, separada de la de Santa Maria de Cubelles, l'any 1363 es llegenden els "lochs de Enveja e de **Creixell**". Mai no s'ha documentat que el lloc i partida de Creixell fos una quadra, ni en dades posteriors aportades per Baucells, ni a l'Arxiu Municipal de Vilanova. En aquest registre hi ha un capbreu de 1570 on figura un pagès que pagava cens pel **mas Creixell**. És el primer esment del mas que, en document posterior, es llegeix que havia estat venut, l'any 1561, pels curadors dels fills pubills de Joan Urgellès. El 1588 es fa menció d'una terra "en la quadra del Piolar al lloch dit **Crexel**", situada a tramuntana del mas del Piulart. La importància que tingué Creixell es manifesta durant el segle XVII (1606: "**del veynat de Crexell**"), ja que a

Mulassa de la Creu

Bassa de Creixell

més d'una gran quantitat de dades històriques del lloc i de la seva bassa, és realment interessant l'existència d'una "**plasa de Crexell**" (1640). Per acabar, les citacions de Creixell són llarguíssimes, sempre situant-la al costat del camí Ral de Cubelles a Ribes (1611: "**camino Regio quo itur ad locum de Crexell**"). Ho deixem aquí, però qui desitgi més informació només cal que ho demani.

Creixell, a llevant limitava amb la quadra d'Enveja, "part ab la **bassa de Crexell** y part ab lo camí que baxa de la **bassa de Crexell** fins a Vilanova", és a dir, el **camí dels Escalons**. El document demostra que la bassa té més de quatre-cents anys d'existència, i ara té totes les possibilitats de quedar oblidada per culpa d'una figuera que ha donat nom a la masia-restaurant.

Els **Berruga** tenien una sinya en el camí de l'Estany de Vilanova, veïna de la sinya Gralles i venien aigua a la Pirelli. Quan la fàbrica Pirelli va engrandir-se ocupant des de la rambla Pirelli al torrent de Sant Joan (avui rambla de Lluís Companys), els Berruga van instal·lar-se en el camí dels Escalons, obriren un pou i van seguir subministrant aigua a la Pirelli de la Plana. Després van vendre les terres als seus veïns Giralt.

Els Jaume **Giralt** del camí dels Escalons van comprar els terrenys de la seva sinya i granja l'any 1912, en la "partida de **Soterrani**". El 1965, Joan Giralt Roig va obrir un pou en la "partida d'en **Soterrani**". Dos anys després, en va obrir un altre i, segons consta, en la "partida de la **Plana**". Aquesta seqüència demostra com el nom d'una antiga partida desapareix del nomenclàtor del municipi. Més avall parlarem de l'esvaniment del nom de lloc de Soterrània.

La granja-sinya **Sant Josep** està situada entre el camí dels Escalons i el camí vell del mas d'en Puig, camí que resultà tallat per la variant. La granja era prou coneguda per encabir una sala d'incubació de pollets de gran capacitat de producció, activitat iniciada els anys 1950 per la granja Albà Solicrup.

La sinya **Alsina** o sinya del **Roser** està centrada en un bonic edifici d'obra vista de l'any 1928, que porta el nom de Roser Soler, que casà amb Lluís Alsina, però la casa es construí gràcies a la iniciativa del germà de la Roser, Joan Soler Soler, de la nissaga dels Pahissa, aquests darrers de cognom Soler Puig, masovers de la desapareguda masia. Quan morí la Roser (1936), l'horta es deia "Sinya Mare de Déu del Roser".

La **sinia Martí**, a la vegada coneguda per **cal Percala**, la comprà l'any 1932 Salvador Martí Llopart en la referida "partida Soterrani". Posteriorment hi construïren la casa. El renom "percala" es refereix a una tela de cotó semblant a la cretona, però de millor classe.

La **Central Elèctrica**, que en realitat és una central transformadora de distribució, es va construir l'any 1914 per l'"Ebro Irrigation and Power Company Limited" en la "partida de la Plana ó Soterrani", en aquesta ocasió en terres comprades a Rafael Miró. Després, l'any 1923, la "Riegos y Fuerza del Ebro, S.A." amplià les instal·lacions.

Cal **Pebrer** o sinya **Artigas**, en el **carrer de Miquel Guansé**, era la masia que centralitzava la partida de Soterrània. De la masia de Soterrània se'n té constància des del segle XIV i es tenen dades dels seus masovers i propietaris des de l'any 1413 (Roig, Vendrell, Canyelles, Sala, Gassó de la plaça, aquest el 1563). El 1603, Joan Creus va comprar 15 jornals de terra "**in loco voccato Soterrani**", domini del castell d'Enveja, **en la casa de Soterrània**. Molts anys més ençà, aquesta terra fou coneguda per l'hort i sinya d'en Creus de la Creu, per la seva ubicació a Cap de Creu, en el lloc on en el segle XIX s'hi construí la fàbrica Xoriguer (el Xoriguer va comprar terres a Creus i a Miquel Guansé), per nosaltres coneguda per la FISA. L'any 1637, es documenta Pere Gassó de la plaça, pagès de Vilanova, senyor del "**mansi nuncupati de Soterrani**". Aquest Gassó fou ascendent del propietari de la "Pallissa den Gassó que contiene ladrilleria" (1861), és a dir, del forn d'en Gassó, situat en la partida "**Forn del Gassó o Sotarrani**" (1889), que subsistí en les actuals terres de cal Pebrer, adquirides l'any 1935 per Josep Artigas Bernat en la partida "Pallissa Gassó". La partida de **Soterrània**, amb la seva forma adulterada "**Soterrano**", ha subsistit en documents oficials fins a l'any 2006, però el futur "Eixample Nord" oblida totalment aquest antic nom de lloc.

Què podem dir de **Cap de Creu**? Senzillament, que el nom prové de quan hi havia la **creu de Vilanova** en aquesta plaça. Cap de Creu es documenta des de l'any 1545 i la creu de Vilanova des del 1572 fins al 1818. Tot i així, el 1865 encara hi ha papers vells on es llegeix que Vicenç Creus i Creus viu a **casa Creus de la Creu de Capdecreu** i, el 1903, d'una terra del "carrer Tiras, coneguda abans per **Creu de Vilanova**". De fet, en una

data de moment desconeguda, la creu fou traslladada a l'actual assentament de Sant Joan. Sols se sap que el 1834 la **creu de Sant Joan** és derruïda i tornada a plantar després, tal vegada en el nou indret on la veiem plantada fa molts anys.

L'antic carrer de l'Hospital passà a dir-se **carrer dels Estudis** a partir de l'any 1860 per evitar confusions, ja que l'any 1853 l'hospital que hi donava el nom fins aleshores s'havia traslladat des d'aquest carrer a l'antic convent dels carmelites descalços, popularment "els Josepets". Llavors, la **casa d'estudis** –escola pública primària– ocupà l'edifici de l'hospital vell. Des de l'any 1970, part del casal és utilitzat pel Centre de Pedagogia Terapèutica Sant Miquel.

El **carrer del Fossar Vell** prengué aquest nom per l'existència de l'antic cementiri o fossar vell que ocupava una zona entre aquest carrer i els dels Corralets. Del Fossar Vell es tenen notícies des de l'any 1363. El següent cementiri –o fossar nou– vers l'any 1734 ocupà l'actual plaça de les Neus, fins que a començaments del segle XIX els fossars de Vilanova i de La Geltrú foren unificats en l'actual cementiri.

La **plaça de Sant Antoni** és una de les més antigues de Vilanova, ja que existia en el segle XIII, enfront de la façana de la primera església de Sant Antoni. Fins a l'any 1831 no adquirí les seves dimensions actuals, gairebé el doble d'abans, en quedar enllestit l'enderrocament de la segona església anterior a la d'avui, que és la tercera. Durant molts segles fou coneguda per "plaça de l'Església" (almenys ja s'ho deia l'any 1500) i el nom actual deu ser de l'any 1860, en segregat-se en dues places: la de la Rectoria i la pròpia de Sant Antoni. Podem afegir que la primitiva església de Sant Antoni es segregà de la de Santa Maria de Cubelles per passar a ser parròquia de Vilanova de Cubelles l'any 1363.

El **carrer de l'Església** era el que ja conduïa a la primera església de Sant Antoni de Vilanova, carrer que va quedar dins les muralles del segle XIV i que també conduï a la segona església, construïda entre els anys 1363 i 1400, quan ja era parròquia segregada de Cubelles.

El **carrer de Sant Gervasi** es formà damunt el llit d'una rasa perpendicular al carrer de l'Església. Segons el plànol de l'any 1500, un tram del carrer (dit de la sínia d'en Miró) restava tancat per la muralla del carrer de Sant Pere, però l'aigua de la rasa deuria escolar-se per sota la muralla de l'any 1557. Anys després la rasa fou coneguda per "rasa del Sec" (1726), renom de la família Ràfols que hi tenia una sínia. Quan la rasa es transformà en l'actual carrer de Sant Gervasi, els Ràfols hi van viure en una casa nova. El carrer de Sant Gervasi desembocava en el vell camí de La Geltrú a Adarró (carrers de Santa Eulàlia/Cervantes), que a la vegada anava a desguassar a la rasa del Miquelet –afluent del torrent de Sant Joan o de Ramusa–, enfront el camí de l'ermita de Sant Gervasi (1566). D'aquest llarg recorregut prové el nom del carrer (1735).

El **carrer de Sant Pere** es formà damunt el vall de la muralla de l'any 1557, situat a la banda de migdia de la muralla. A partir de l'any 1605 es va allargar pels seus extrems fins a trobar la "plaça Llarga" pel cantó de llevant, i l'actual carrer de Mossèn Cots, per ponent. En la cantonada del carrer de Sant Pere amb el carrer del Comerç (antigament camí/carrer de Mar), des de l'any 1774 s'hi troba la casa Coloma, seu de l'Agrupació Excursionista Talaia.

Acomiadament

Tal com s'ha dit en els darrers anys, recordem que aquesta Caminada ha estat preparada per la colla de jubilats que formen part del Grup de Marxes de la Talaia, els quals, amb molta il·lusió, hi han esmerçat uns dies de les seves habituals excursions. A tots ells agraïm la seva desinteressada col·laboració i els animem a seguir caminant mentre el cos aguanti.

I com cada any, desitgem que la Caminada hagi estat agradable a la majoria dels participants. És el moment de donar-vos les gràcies per la vostra presència i de convidar-vos a tots a la caminada de l'any vinent.

Vicenç Carbonell Virella

En nom dels companys que organitzen la Caminada

Caixa Penedès

Som **Caixa Penedès**, un equip de milers de professionals distribuïts en més de 600 oficines amb un sol objectiu: donar-te solucions que s'adaptin a les teves necessitats. Per a nosaltres, tu ets **Caixa Penedès**.

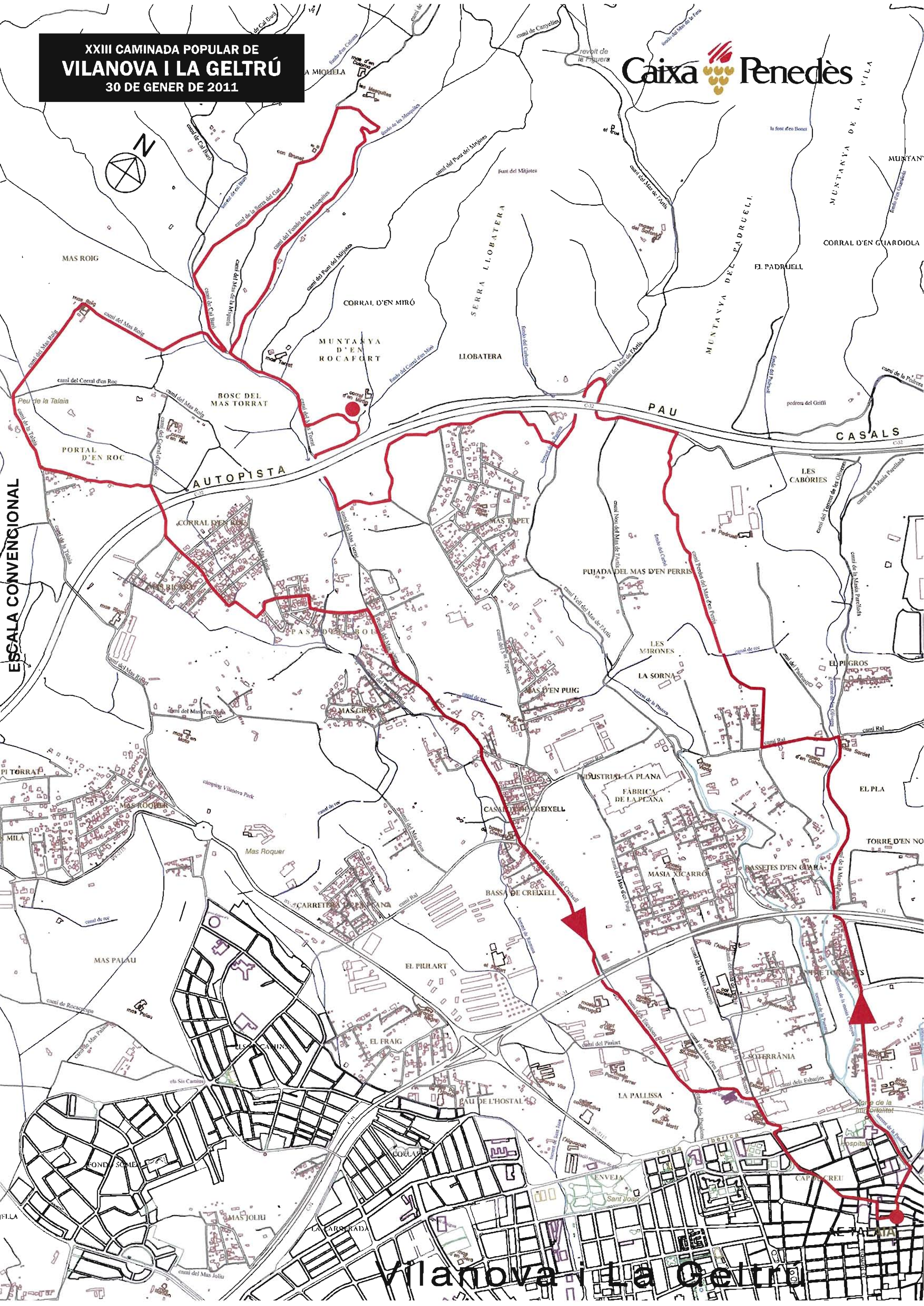
**SOM PERSONES
AL SERVEI
DE PERSONES.**

www.caixapenedes.com

Caixa Penedès

**XXIII CAMINADA POPULAR DE
VILANOVA I LA GELTRÚ
30 DE GENER DE 2011**

ESCALA CONVENCIONAL

Vila Nova e La Gethron